Nr 24 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Krakow, Poniedziałek 31 Stycznia 1927.

Rok XLVI.

Prenumerata miesięczna:
Bez odnoszenia . . . 4·— zł
Z odnoszeniem . . . 4·50
Z przesyłką pocztową 4·
Za granicą . . . .

CENA numeru 20 gr

Adres Redakcji: ulica Jagiellońska L. 10
Telefon 41 — Międzymiastowy 1572
Adres Administracji: ulica Jagiellońska L. 10
Telef. 241 — Nr czeku PKO. 400.402

WA REFORMA

Blok czarno-niebieski

Kraków, 29 stycznia.

Idąc za wezwaniem Hindenburga, centrum katolickie zdecydowało się utworzyć koalicję z nacjonalistami niemieckimi. Kanclerz Marx przeprowadził pertraktacje na podstawie uchwalonej w tym celu deklaracji zasadniczej swego stronnictwa i przed dwoma dniami osiągnął porozumienie. Koalicja prawicowa doszła do skutku. Stary **blok czarno-niebieski**, który w okresie Wilhelmowskim stanowił trzon stałej większości rządowej w parlamencie Rzeszy, został odtworzony obecnie w republice niemieckiej. Opiera się on na układzie, zawartym między centrum a nacjonalistami, który składa się z dwóch do tej pory oficjalnie nie ogłoszonych części: z tak zwanych »linij wytycznych« i protokólu.

Jak słychać, linje wytyczne paktu dzielą się na następujących pięć grup: 1) **w polityce zagranicznej:** kontynuacja dotychczasowego kursu pojednawczego, uznanie mocy prawnej traktatu w Locarno, lojalna współpraca z innemi mocarstwami w Radzie Ligi, 2) **w polityce wewnętrznej:** uznanie konstytucji wejmarskiej i republikańskiej formy rządu wraz z jej symbolami, ściganie policyjno-sądowe wszelkich prób gwałtownej zmiany tej formy, zakazanie urzędnikom państwowym należenia od jakichkolwiek organizacyj antyrepublikańskich, 3) **siła zbrojna:** jedynie uznaną organizacją siły zbrojnej jest »Reichswehr«, której członkom zabronione jest należenie do jakichkolwiek innych związków zbrojnych lub współpraca z nimi, ustawa rekrutacyjna do Richswehry taka, aby uniemożliwiała wstępowanie do niej osobom wrogo przeciw republice, 4) **w sprawach szkolnych:** nowa ustawa szkolna, warująca wolność sumienia i prawa rodziców (szkoła wyznaniowa), 5) **polityka socjalna:** popieranie reform rolnych, wykończenie ustawodawstwa pracy, rozszerzenie ubezpieczeń socjalnych ze szczególnem uwzględnieniem robotników w kopalniach węgla, ratyfikacja konwencji waszyngtońskiej o czasie pracy, ubezpieczenie na wypadek bezrobocia, wydatniejsza opieka nad inwalidami.

Protokół zawierający autentyczną interpretację wyliczonych wyżej punktów układu trzymany jest dotąd w tajemnicy. Nie wiadomo, czy i kiedy będzie ogłoszony. Na takiej podstawie została utworzona nowa koalicja trzech wielkich stronnictw burżuazyjnych — centrum katolickiego, niemiecko-ludowych (dawni narodowo-liberalni) i nacjonalistów bez ich skrajnego prawego skrzydła t. zw. »Völkische«. — Nadto do koalicji przystąpi bawarska partja ludowa, grupa zaś zwana »Wirtschaftliche Vereinigung« zgłosiła życzliwą neutralność. Stanowisko demokratów republikańskich nie jest jeszcze ustalone. Zdaje się jednak, że po pewnem wahaniu także i oni przystąpią do koalicji.

W ten sposób powstałaby w parlamencie niemieckim nowa **wyłącznie burżuazyjna większość**, w zakresie polityki zagranicznej oparta na platformie lokarneńskiego programu Stresemanna, w zakresie zaś polityki wewnętrznej wybitnie klasowa i reakcyjno-klerykalna.

Ocena zewnętrzno-politycznych konsekwencyj utworzenia się takiej większości może być na razie oczywiście tylko teoretyczną. Są tu możliwe dwa punkty widzenia. Jeden ten, że przystąpienie nacjonalistów, dotychczasowych nieprzyjaciół programu lokarneńskiego oznacza jego wzmocnienie i że odtąd program ten niema już w Niemczech wrogów z wyjątkiem skrajnej nielicznej grupy nacjonalistycznej Ludendorffa i jego przyjaciół. Drugi zaś ten, że nacjonaliści aprobowali program lokarneński nieszczerze, »cum restrictione mentali«, że potrafią go pozbawić realnej treści i znaczenia od wewnątrz. O wyborze między tymi punktami rozstrzyga taktyka polityczna tudzież temperament i intuicja. Stresemann lansuje już teraz interpretację oczywiście pierwszą, w interwiewie z korespondentem »Timesa« przedstawiając wstąpienie nacjonalistów do większości jako triumf swojej polityki. Przeciwnicy bloku czarno-niebieskiego zarówno w Niemczech samych jak za granicą są naturalnie przeciwnego zdania.

W zakresie polityki wewnętrznej utworzenie się nowej większości z nacjonalitsycznymi monarchistami i przeciwnikami republiki nastręcza także dwojaką interpertację. Optymiści przekonani lub taktyczni gotowi są upatrywać w przystąpieniu nacjonalistów do większości na zasadzie poszanowania konstytucji wejmarskiej i republiki walne zwycięstwo tej ostatniej. Pesymiści i sceptycy wskazują na to, że przywódca nacjonalistów hr. Westarp jeszcze przed dwoma tygodniami wygłosił wielką mowę, w której określił republikę jako formę sprzeczną z duchem narodu niemieckiego, że więc trudno przypuszczać, aby nagłe przejście nacjonalistów na republikanizm było szczere i aby republika i jej urządzenia i symbole zyskały w nich rzeczywiście żarliwych i pewnych obrońców. Opozycja mówi o koniu trojańskim, w którym nacjonaliści wyjeżdżają do większości replublikańskiej, aby ją rozbić od wewnątrz.

Natomiast nie budzą żadnych wątpliwości dwa ostatnie punkty paktu większościowego. Wynika z nich jasno, że w zakresie polityki szkolnej i kulturalnej nowa większość zdecydowana jest wziąć kurs reakcyjno-klerykalny, a zaś w dziedzinie socjalnej wrócić do metod z epoki Wilhelmowskiej, które politykę szanowania i mnożenia t. zw. »nadwartości« na rzecz przedsiębiorców i pracodawców łączyły z pewną troską o minimum egzystencji robotnika, w tym celu rozbudowując szeroko system ubezpieczeń socjalnych.

Utworzenie się większości burżuazyjno-nacjonalistycznej oznacza zatem ostateczny powrót niemieckiej polityki wewnętrznej na tory przedwojenne w zakresie zagadnień kulturalnych i społecznych, co musi doprowadzić do ponownego znacznego zaostrzenia kontrastów socjalnych i do zepchnięcia umiarkowanych socjalistów na stanowisko zdecydowanej opozycji. Nowa większość w parlamencie wywrze prędzej czy później swój decydujący wpływ na układ sił rządzących w poszczególnych sejmach krajowych, przedewszystkiem w pruskim, gdzie dotąd rządzi większością kilku głosów koalicja starego typu z udziałem socjalistów. Na dłuższą metę stosunki takie, aby w parlamencie była większość antysocjalistyczna, w sejmach zaś wręcz przeciwna, utrzymać się nie dadzą. Jeżeli więc nowa koalicja wykaże warunki trwałości, to socjaliści stracą udział we władzy na wszystkich terenach i zostaną pozbawieni wszystkich swoich politycznych zdobyczy rewolucji listopadowej.

Przyczyny takiego obrotu sprawy są różnorakie. Leżą one zarówno w logice samych założeń politycznych, które dotychczas przyjmowano, jak **w taktyce socjalistów.** Teoretyk polityczny może na ostatnich wypadkach niemieckich śledzić dokładnie naturę wszelkich kompromisów między partjami klasowemi. — Kompromisy te są nietrwałe i w gruncie rzeczy jeżeli nie całkiem bezpłodne to w każdym razie mało obiecujące. Umiarkowani socjaliści muszą teraz przyznać, że ich taktyka porozumienia i współpracy z partjami burżuazyjnemi doprowadziła ich do klęski, którą sami przyśpieszyli i rozszerzyli, **w niewłaściwym momencie** psychologicznym atakując gwałtownie te partje. Wystąpienia socjalistów przeciw Reichswehrze i polityce Gesslera może uratowały na czas jakiś Reichswehrę przed staniem się narzędziem dla jakiegoś zamachu monarchistycznego, ale odepchnęły od współdziałania z nimi zarówno niemiecko-ludowych jak konserwatywne żywioły centrum, które zagrożoną prawomyślność republikańską Reichswehry uważały za złe o wiele mniejsze niż gwałtowne wystąpienia i rewelacje socjalistyczne przeciw niej.

W ten sposób partja socjalistyczna, która przy ostatnich wyborach skupiła na swych listach około siedmiu miljonów głosów, zostaje pozbawiona wszelkiego wpływu na tok spraw w państwie. Jeżeli się zaś doliczy tu także komunistów, to okaże się, że nowa koalicja burżuazyjna przeciwstawia się około dziesięciu miljonom wyborców, skupionym w dwóch partjach socjalistycznych umiarkowanej i radykalnej, sama mając po swojej stronie jakieś jedenaście do dwunastu miljonów wyborców, więc większość w każdym razie nie wielką, szczególniej jeżeli się zważy, że socjaliści dysponują przeważnie masami skupionemi w miastach, większość zaś główne swe kadry posiada równocześnie na wsi.

Jeżeli więc nowa większość zechce swój charakter klasowy akcentować silnie i konsekwentnie, a przecie nie w innym celu została utworzona, to walka klas w Niemczech będzie się musiała zaostrtzyć. Wynik zaś tego zaostrzenia jest co najmniej niepewny. To też nie można się dziwić, jeżeli niektóre organy demokracji liberalnej i republikańskiej oceniając zwycięstwo prawicy niemieckiej, wskazują na to, że bywają zwycięstwa zgubniejsze w skutkach niż klęski. (s-i).

Sowiety usiłują wtrącać się w wewnętrzne sprawy Polski

Poseł Wojkow żąda uwolnienia aresztowanego szpiega

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29 stycznia. Aresztowanie przez władze państwowe szpicla bolszewickiego, **Henryka Uznańskiego,** o czem przed dwoma dniami donosiliśmy, wywołało **niedopuszczalną interwencję ze strony posła sowieckiego w Warszawie, p. Wojkowa.**

Wczoraj zjawił się w ministerstwie spraw zagranicznych dyplomatyczny przedstawiciel sowietów i **prosił dyrektora departamentu politycznego o spowodowanie natychmiastowego uwolnienia Uznańskiego.** Podobno ministerstwo spraw zagranicznych podjęło istotnie akcję w duchu interwencji posła Wojkowa.

Należy zaznaczyć, że aresztowany **Uznański jest obywatelem polskim i jakkolwiek pracował w poselstwie sowieckiem, nie może się zasłaniać prawami eksterytorjalności,** przyznanemi członkom obcych przedstawicielstw dyplomatycznych.

---o---

Wymordowanie rodziny brata prezydenta Litwy

Akt zemsty za skazanie komunistów na Litwie

Kowno, 29 stycznia (AW). W pobliżu Kiejdan, **banda, złożona z kilkunastu ludzi, zamordowała brata prezydenta republiki litewskiej Smetonę wraz z całą rodziną.** Sprawcy dla zatarcia wszelkich śladów zbrodni podpalili dom, w którym dokonano morderstwa i zbiegli. Podejrzewają, iż morderstwo nie miało charakteru rabunkowego, a było popełnione **z motywów politycznych jako zemsta za podpisane przez prezydenta Smetonę wyroki śmierci na czterech komunistów.**

---o---

Projekt ustawy przeciw komunistom

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29 stycznia. Z powodu zaniepokojenia, jakie wzniecily w opinji publicznej ujawnione fakty komunistycznej akcji przeciwko państwu polskiemu Związek Ludowo Narodowy zgłosił w formie wniosku poselskiego **projekt ustawy przeciw komunistom.** Projekt składa się z 6 artykułów, z których artykuł II domaga się, aby wszelkie związki, stowarzyszenia, partje, grupy i organizacje, które wykazują w swej działalności komunizm, zostały **natychmiast zamknięte.** Artykuł IV domaga się aby w przyszłości listy kandydatów do Sejmu i Senatu oraz do ciał samorządowych, o ileby zostały **wystawione przez grupy komunizujące, zostały unieważnione.**

Sprawa aresztowanych posłów białoruskich

Warszawa, 29 stycznia (PAT). Posiedzenie sejmowej komisji regulaminowej, która ma obradować nad wnioskami rządu w sprawie wydania 5 aresztowanych posłów, zwołane zostało **na wtorek** 1 lutego przed południem. Na porządku dziennym referat posła Dobrzańskiego o powyższych wnioskach. Zachodzi jednak możliwość, że w ciągu soboty nastąpi przeniesienie terminu posiedzenia ewentualnie na czwartek.

Zmiany w radzie Banku Polskiego

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29 stycznia. W roku bieżącym ustępuje skutkiem upływu kadencji 5 członków Rady Banku Polskiego. Jeden z ustępujących dr Bajoński, który w Radzie Banku reprezentował sfery bankowe nie będzie ponownie kandydował. Na jego miejsce Rada Naczelna Związku banków wysuwa kandydaturę ministra skarbu dr Fajansa.

Niewesoła przyszłość gospodarcza Litwy

Kowno, 29 stycznia (AW). Dyrektor Banku litewskiego, Jurgitis, w wywiadzie ogłoszonym w urzędowym »Letuvie«, oświadczył, że rok **1927 będzie dla Litwy o wiele cięższym niż poprzedni.** Przesilenie ekonomiczne pogłębi się z powodu zniżenia cen najważniejszych produktów eksportu litewskiego, oraz z powodu zmniejszenia się rynków zbytu.

Zasądzenie komunistycznych posłów czeskich na więzienie

Praga, 28 stycznia (PAT). Wczoraj zakończył się proces przeciwko **komunistycznym posłom** oskarżonym z paragr. 10 o ochronie republiki o wywołanie **olbrzymich awantur na posiedzeniu parlamentarnem** w dniu 19 czerwca 1926 r. Przewodniczący senatu karnego Novotny ogłosił **wyrok,** na mocy którego skazani zostali pos. **Harus na 4 mies., Jilek na 4 mies. i Szafranko na 3 miesiace więzienia obostrzonego postem raz w miesiącu. Kara ta jest nieodraczalna.** Pos. Keibich i Knejzlik zostali uwolnieni. Skazani posłowie nie zostali pozbawieni praw obywatelskich.

Uroczyste otwarcie parlamentu węgierskiego

(Telegram własny „Nowej Reformy“).

Budapeszt, 28 stycznia. Dziś odbyły się inauguracyjne posiedzenia izby i senatu nowej sesji parlamentarnej. Jutro odbędzie się **wspólne posiedzenie ciał ustawodawczych. które otworzy naczelnik państwa Horthy.** Na posiedzeniu izby przewodniczący ze starszeństwa, hr. Apponyi, wygłosił przemówienie, w którem zrezygnował z przewodnictwa. Po odczytaniu zaproszenia na jutrzejsze posiedzenie inauguracyjne, posiedzenie izby zamknięto.

Kuluary senatu przedstawiały w dniu dzisiejszym jedyny w swoim rodzaju widok. W kuloarach zgromadzili się przedstawiciele wszystkich sfer społecznych **od magnatów we wspanałych strojach narodowych,** dalej chłopi w sukmanach i wyoskich butach, rabin żydowski i przedstawiciele inteligencji. Szczególną uwagę zwraca na siebie przedstawiciel drobnych rzemieślników, Mesaros. Przewodniczący ze starszeństwa, **Kerceley, liczący 90 lat,** z trudem mógł wejść na trybunę, aby wygłosić przemówienie inauguracyjne.

Upadek gabinetu Jugosłowiańskiego

Białogród, 29 stycznia. Wczoraj podczas głosowania w skupczynie **rząd znalazł się w mniejszości.** Wybierano 2 kandydatów do zarządu wojennego zakładu odszkodowawczego. Radykali i partja Radicza nie mogli pogodzić się co do desygnowanego kandydata rządowego, który przepadł w głosowaniu. Za rządem oświadczyło się w drugiem głosowaniu 68 głosów, przeciw rządowi 108 głosów. **Premjer Uzunowicz zgłosił wieczorem dymisję swego piątego gabinetu.**

---o---

Jovan Cvijić

(1865—1927).

Nietylko Jugosławja straciła 16 bm. największego uczonego swego, ale wszystka Słowiańszczyzna utraciła ze zgonem prof. Cvijića pierwszorzędnego reprezentanta w nauce. Dr Jovan Cvijić był prezesem jugosłowiańskiego Towarzystwa Geograficznego, członkiem kilku akademij zagranicznych, doctor honoris causa paryskiej Sorbony i wszechnicy Karolowej w Pradze czeskiej, członkiem honorowym Geograficznych Towarzystw w Polsce, Czechosłowacji i Rosji. Za naukowe zasługi otrzymał wiele wysokich odznaczeń.

W r. 1925 na trzydziestolecie jego pracy naukowej uczeni z całej Europy wydali wspaniały »Zbornik radova« (Zbiór prac), w którym na 650 stronach i w różnych językach świata złożyli w hołdzie przędzę uczonych swych myśli najlepsi geografowi z Francji, Ameryki, Anglji, Polski, Czechosłowacji, Włoch, Rosji obok jugosłowiańskich. Jubilata zaprosiła Sorbona na cały semestr z wykładami. Wysoko cenił go król Aleksander, pragnął dla ojczyzny uratować sławnego męża i własnym kosztem sprowadził najlepszego specjalistę-lekarza z Wiednia. Pogrzeb Cvijića odbył się na koszt państwa.

Urodził 7 października 1865 w Loznicy koło Valjeva w zachodniej Serbji. Gimnazjum ukończył w Szabcu, a studja wyższe w Belgradzie i Wiedniu. Był rektorem uniwersytetu belgradzkiego dwukrotnie.

Już pierwszą swą pracą o geograficznych nazwach serbskich zyskał imię pierwszorzędnego uczeńca. Przez lat 6 (1885—1890) bada naukowo Kras bałkański i owoc studjum objawił światu w pomnikowem dziele »Das Karstphaenomen«, które mu przyniosło nominację na profesora rzeczywistego zwyczajnego w Belgradzie. Dalsze badania rozszerzały tylko topografję, ale przedmiot badań pozostał ten sam. W r. 1902 ogłosił »Antropogeografski problemi Balkanskog poluostrova«. Dzieło to stało się zaczątkiem długiego już szeregu prac monograficznych bałkańskich innych geografów, którzy utworzyli szkołę Cvijića. Dla porównawczych studjów poznał olimp tessalski i azjatycki oraz Krym. Ze szczególniejszem umiłowaniem i zamiłowaniem badał Starą Serbję i Macedonję i tym ziemiom poświęcił dzieło »Osnove za geografju i gelogju Makedonije i Stare Srbije«. — Przez znajomość tych krain oddał wielkie usługi ojczyźnie w czasie wojny.

Od wiosny 1915 roku organizuje akcję pomocną w Londynie. Przydzielono go potem jako naukowego doradcę sztabowi generała Serraila na froncie solińskim czyli salonickim. — Stąd niedługo wezwano go do Szwajcarji do informowania zagranicy o celach i dążeniach narodu serbskiego. Akcję uświadamiania Europy o Bałkanie i jego narodach przeniósł z kół politycznych do prelekcyj naukowych w Sorbonie. Jego naukowe informacje znalazły respekt u polityków podczas rokowań pokojowych. — Polityka go przecież nie porwała ze sobą i pozostał wierny nauce czystej. W Grenoble wydał jeszcze w r. 1918 dzieło »Hydrographie souterraine et evoluiton morphologique du Karst«. Po powrocie do ojczyzny został jednozgodnie wybrany prezesem Serbskiej Akademji Naukowej. Wielki rozgłos zyskała jego Geomorfologie, uważana za drogowskaz nowy badaczom młodszym.

Skerlić historyk literatury jugosłowiańskiej, Paszić-polityk, Cvijić-geograf to trzy wielkie imiona w historji zwycięskiej Serbji. Już dziś jednak imiona z przeszłości. **Mgr.**

Z komitetu sprowadzenia zwłok generała Bema

(Korespodencja „Nowej Reformy").

Tarnów, 28 stycznia.

Pod przewodnictwem zastępcy przewodniczącego ppłk. Dragata odbyło się posiedzenie komisji budowlanej, oraz komisji finansowej i propagandy. Na obradach starano się uzgodnić różne poglądy odnośnie do miejsca, na którem stanie mauzoleum generała Bema. — Dyskusja była bardzo gorąca. — Ostatecznie ustalono cztery miejsca, nadające się pod mauzoleum, a to: Górę św. Marcina, planty kolejowe, ogród miejski, projektowany dotychczas, oraz miejsce na strzelnicy. Dla dokonania ostatecznego ustalenia miejsca uchwalono zaprosić ponownie rektora dra Szyszko-Bohusza z Krakowa. Wybrano zarazem komisję do pertraktacyj z miastem i Towarzystwem strzeleckiem o odstąpienie miejsca.

Pozatem uchwalono wydać odezwę do społeczeństwa, zwrócić się do pism o otwarcie listy składek, odnieść się do województwa i do różnych instytucyj o subsydja, wogóle rozwinąć bardzo silną propagandę, by dzieło budowy mauzoleum i sprowadzenia zwłok generała Bema doprowadzić do szczęśliwego końca.

ROMAN BRANDSTAETTER.

Z cyklu „Chleb"

Późnym zmierzchem niewiasta nastawia udatnie
kwaśne ciasto dymiące oparem razowym,
by rano uczyniwszy przyprawy ostatnie
w plenny ugniot sformować skib wykwit surowy.

Doświadczona w umiarze zlewa ciepłą wodą
mięsistą, miękką miazgę dłońmi zaoraną,
by jak ziemia wytrysła spasioną urodą
i spłynęła usoczem i juchą maślaną.

Wtedy chustą otula miskę pęczniejącą,
na obfitą dojrzałość razowej pokrzepy,
co ciałom nienasytnym da karmę kwitnącą,
a duszom wiecznie głodnym — wieczysty głód gleby.

A gdy parnem gorącem piec wonny zapłonął,
by zbożną urośliną zapłodnić raz rodny,
gospodyni wytrząsa masę utoczoną
z złocistych konch koszyczków ruchem niezawodnym.

Posypawszy kociubę pyłem mąki srebrnej,
skrapia wodą bochenki jak dostałym miodem,
na wiośle je składając jak na dłoni zgrzebnej
pachnące bruzd miedzianych życiodajnym potem.

Żarem boskim łzawione urodzajne ciasto
urasta w strawne jadło. Zielowonna ziemia
w radosny się razowiec przemienia —
niewiasto —
Urodzony z najgłębszych i najświętszych przemian.

KRONIKA

Kraków, 29 stycznia.

O sprowadzenie zwłok Słowackiego na Wawel

UCHWAŁA RADY M. KRAKOWA.

Z komitetu sprowadzenia zwłok Słowackiego do kraju komunikują nam tekst uchwały Rady m. Krakowa, powziętej w tej sprawie, a przedłożonej na ręce prezydjum Rady ministrów.

Rada stoł. król. m. Krakowa na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 1927 r. uchwaliła jednomyślnie następującą rezolucję:

„Rada m. Krakowa wita z uznaniem wznowioną przez „Komitet sprowadzenia zwłok Juljusza Słowackiego do kraju" inicjatywę złożenia śmiertelnych szczątków Wieszcza na Wawelu. Rada m. Krakowa zwraca się do p. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z gorącą prośbą o zrealizowanie tej podniosłej myśli, przekazanej Polsce Niepodległej przez Polskę z doby zaborów, jako wyraz zjednoczonej opinji narodu, reprezentowanej w akcji międzydzielnicowego komitetu ogólnopolskiego.

W czasie, gdy naród odzyskawszy niepodległość państwową, potęguje swój pęd do pełnego odrodzenia, natchniony Wieszcz i duchowy współtwórca tegoż odrodzenia nie powinien pozostać w zapomnieniu na ziemi wygnańczej. Jego szczątki, zwrócone Ojczyźnie niepodległej i złożone na Wawelskiem wzgórzu, to znak nietylko należnej Mu czci i wdzięczności narodu lecz także świadectwo żywotności i spuścizny duchowej Poety".

Zgon ks. arcb. Matulewicza

Z Kowna nadeszła wiadomość, że zmarł tam, po operacji ślepej kiszki, b. biskup wileński, ks. arcybiskup Matulewicz. Pogrzeb odbędzie się w dniu dzisiejszym w Kownie.

Ś. p. ks. dr Jerzy Matulewicz, b. biskup wileński, ostatnio arcybiskup tytularny i wizytator apostolski na Litwie, generał Zgromadzenia XX Marjanów, urodził się w roku 1871 na Litwie, nauki pobierał w kieleckiem seminarjum duchownem, w 1898 r. skończył akademję w Petersburgu, poczem studjował we Fryburgu w Szwajcarji, gdzie w 1902 r. otrzymał stopień dr teologji. Po powrocie do Polski objął stanowisko profesora w seminarjum djecezjalnem w Kielcach. Następnie przeniósł się do Warszawy. W 1907 r. był powołany na profesora akademji duchownej w Petersburgu, a podczas okupacji niemieckiej w 1918 r. został prekonizowany na biskupa wileńskiego. W 1925 r. opuścił Wilno i udał się do Rzymu. Ostatnio z polecenia papieża bawił w Kownie, jako wizytator apostolski.

Dżuma, trąd i szkarlatyna w Rosji

Z Moskwy donoszą:

W gubernji leningradzkiej wybuchła epidemja szkarlatyny. Szkarlatyna grasuje w szczególnie ostrej formie, przyczem notowano szereg wypadków śmiertelnych. Jest to już trzecie ognisko szkarlatyny na terenie SSSR. Zaznaczyć należy, że jednocześnie szerzy się w zastraszający sposób epidemja dżumy w gubernji uralskiej, oraz trądu na Kubaniu.

Polityczny p[illegible] w Niemczech

Iskrowy donoszą z Berlina:

Rząd Rzeszy objął w opiekę grób poety niemieckiego Hoffmanna v. Fallersleben, na cmentarzu w Korvey nad Wezerą.

Hoffmann, zmarły w r 1833, był autorem spopularyzowanej w Niemczech pieśni »Deutschland ueber Alles«, którą napisał w r 1841. — Pieśń ta stała się w Niemczech politycznym hymnem narodowym, to też obecny akt »pietyzmu« ze strony rządu Rzeszy wobec pamięci autora tej pieśni ma wszelkie cechy szowinistyczno propagandowe.

MUZYKA KOŚCIELNA. W niedzelę dnia 30 bm. w kościele OO. Jezuitów na Wesołej grać będzie w czasie mszy św. o godz. 12 dęta orkiestra gimnazjum św. Jacka pod osobistem kierownictwem kapelmistrza, p. Karasia.

110-TA ROCZNICA ŚMIERCI JANA KILIŃSKIEGO. W dniu dzisiejszym cech szewców krakowskich obchodził 110-tą rocznicę śmierci Jana Kilińskiego, szewca z zawodu i pułkownika 20 pp. b. wojska polskiego oraz członek Rady Narododej za czasów Kościuszki.

W środku prezbiterjum kościoła OO. Dominikanów ustawiono w powodzi świateł i zieleni katafalk a na trumnie widniała konfederatka. Przed katafalkiem na pluszowym taborecku złożono szablę pułkownika i insygnia cechu szewców. — Wartę honorową koło katafelku pełnili w hełmach żołnierze. Po obu stronach prezbiterjum zasiedli w stallach przedstawiciele władz z wojewodą Darowskim na czele oraz reprezentant wojskowości, płk. Kostrzewski, weterani 1863 roku ze sztandarem, prez. Izby rękodzielniczej Kosobudzki z wiceprezesem Królem, majstrowie szewscy z cechmistrzem Tasieckim na czele. Główną nawę wypełnili uczniowie szewscy. O godz. 10-tej wyszedł ze mszą żałobną w asystencji duchowieństwa O. Cyryl, magister nowicjatu. W czasie nabożeństwa chór „Hasła" wykonał szereg pieśni żałobnych. Po nabożeństwie przeor O. Marcolin wygłosił okolicznościowe kazanie.

„CZARNA KAWA" SYNDYKATU DZIENNIKARZY KRAKOWSKICH. Jutro, to jest w niedzielę, 30 bm. odbędzie się w restauracji „Udziałowej" przy ulicy Szczepańskiej jak co tygodnia „Czarna kawa" Syndykatu dziennikarzy krakowskich z programem wybitnie atrakcyjnym.

Wystąpi bowiem bohaterski tenor p. Duda-Moreno, wielce utalentowany młody baryton p. Kazimierz Petecki, primadonna operetki „Nowości" p. Orszańska, młoda śpiewaczka panna Wanda Szczepańska, świetny wirtuoz na harmonijce ustnej p. Władysław Olkusznik. Specjalną atrakcją będzie duet piły (p. Ławrusiewicz) i cytry (p. Bartel). W części baletowej wystąpi młodziutka ulubienica publiczności, Halusia Motyczyńska. — Akompanjament objął znany pianista, p. Tadeusz Pliszewski. — Początek o godzinie 5-tej po południu.

(s.) SZOPKA MICHALIKOWA, o której donosiliśmy swojego czasu, ukaże się wreszcie w dniu 3 lutego o godz. 11 w nocy. Zwłokę w wystawieniu szopki spowodował spór między trzema boginiami o Parysa. Obecnie spór ten skończył się — a autor i plastyk przy czystej wodzie sodowej w „Jamie" doszli do zgodnego, braterskiego porozumienia.

KRADZIEŻE DROBIU. Od pewnego czasu kronika policyjna notuje niemal codziennie kradzieże drobiu. Dziś znowu nieznani sprawcy zakradli się na podwórze jednego z domów przy ul. Gumińskiej w Płaszowie i skradli Alojzemu Irałkowi 6 kur, Wiktorowi Kawalerowiczowi zaś zamieszkałemu przy ul. Wałowej, skradziono 5 kur.

AMATOR KĄPIELI. Jakiś niewyśledzony amator kąpieli, skradł w nocy z 27 na 28 bm. Andrzejowi Niedziedzkiemu, zamieszkałemu przy ul. Pędzichów 15, wannę cynkową.

GRYSIK NA TORZE KOLEJOWYM. Poza stacją Dąbie znaleziono worek grysiku, który wyrzucony został przez złodzieji z pociągu Nr 6276.

OKRADZIONY PODCZAS MODLITWY. Salomonowi Schanzerowi nieznany sprawca skradł z domu modlitwy palto, wartości 130 zł.

MIĘDZY SKAWINĄ A KRAKOWEM skradziono Aleksandrowi Rosenzweigowi z wozu zwój towarów bławatnych.

WALNE ZGROMADZENIE KRAKOWSKIEGO ZWIĄZKU OKRĘGOWEGO PIŁKI NOŻNEJ odbędzie się dnia 30 stycznia 1927 r. o godz. 9-tej rano w sali obrad krakowskiego Towarzystwa Ubezpieczeń w Krakowie, ul. Basztowa 8, wejście przez podwórze.

KOLLEGJUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (Rynek Gł. A-B l. 39) o godz. 7 wieczór:

Poniedziałek. 31 bm. red. dr Ludwik Rubel: „Problemy polityczne Polski dzisiejszej".

Wtorek, 1 lutego, Jan Pietrzycki: „Wiedza tajemna w dawnej Polsce (poprzednicy okultyzmu)".

Czwartek, 3 lutego, prof. uniw. dr Witold Wilkosz: „Istota materji w świetle ostatnich badań".

Niedziela, 6 lutego, dyr. Ant. Piskarski: „Ludzie Hasenclevera jako eksperyment teatralny" (z dyskusją).

W KLUBIE PRAWNIKÓW i Kole artystyczno-literackiem odbędzie się dnia 7 lutego 1927 r. Walne Zgromadzenie członków. Początek o godz. 7-mej wieczór. Sprawy statutowe i wybór prezydjum.

TATRZAŃSKIE TOWARZYSTWO NARCIARZY organizuje w niedzielę dnia 30 bm. 2 wycieczki narciarskie, mianowicie: jedną do Suchej ze zjazdem do Makowa — punkt zborny na dworcu w Krakowie o godz. 7.45 rano, drugą w okolice Krakowa — punkt zborny o godz. 9-tej rano na Salwatorze. — We środę 2 lutego wycieczka na Turbacz ze zjazdem do Rabki, wyjazd z Krakowa 1 bm. o godz. 23.35 — punkt zborny na dworcu o godz. 23-ciej.

KURS WYSTAW SKLEPOWYCH. Dziś w sobotę o godz. 7-mej wieczorem wykład dra Beresa w Muzeum Techniczno-Przemysłowem p. t. „Zasady dokoracji wystaw".

PODZIĘKOWANIE.

Za oddanie ostatniej ziemskiej posługi nieodżałowanej matce naszej, ś. p. Michalinie z Kuligów Staszewskiej — wszystkim P. T. biorącym udział w żałobnym tym obrzędzie a w szczególności P. T. Duchowieństwu świeckiemu i zakonnemu, Przedstawicielom wojskowości z Korpusu Krakowskiego i Przemyskiego, chórowi gimnazjalnemu z Podgórza, członkom cechów rękodzielniczych, Przyjaciołom i życzliwym rodzinie naszej, za przesłane wyrazy współczucia najserdeczniejsze „Bóg zapłać".

im. rodziny Staszewskich
Dr Mieczysław Staszewski, pułkownik-lekarz, komendant 10 Szpitala okręgowego w Przemyślu.

— „ŚWIATOWID" Nr 5 (139). „Justitia fundamentum regnorum" — to starodawne hasło, tak sprawnie w tej chwili stosowane przez polską sprawiedliwość w stosunku do szpiegowskich i zbrodniczych działań sowieckich agentów uświetnia „Światowid" całym szeregiem rycin i podobizn ze świata polskich władz sprawiedliwości z min. Meysztowiczem na czele. Ilustracje z polowania w Spale z p. Prezydentem, z lustracyj min. Składkowskiego, w Małopolsce, z obchodu rocznicy styczniowej, zawodów konnych w Poznaniu i t. p., wypełniają dział polski. Jak zawsze, żywo i pięknie prezentuje się świat sztuki, w którym króluje taniec artystyczny i jego urocze przedstawicielki.

Reduta Prasy

Już za kilka dni, t. j. 1 lutego br. odbędzie się w salach Starego Teatru największy bal reprezentacyjny, bal sezonu, Reduta Prasy, urządzona staraniem Syndykatu dziennikarzy krakowskich To też nic dziwnego, że Kraków ogarnięty został jakby jakąś gorączką przedredutową. Panie przygotowują stroje lśniące od pailettów, strasów, pereł, dżet, obmyślają kostjumy. Panowie odświeżają fraki i „laki", fryzjerzy, krawcy nie mogą nadążyć zamówieniom. Bo też Reduta Prasy będzie prawdziwem rendez vous nietylko inteligencji krakowskiej, ale także wytwornego towarzystwa z prowincji.

Komitet przygotował dla swych gości, którzy tak liczni zgłaszają się po bilety, cały szereg niespodzianek i atrakcyj.

Rewja tańca, obejmująca wszystkie tańce od walca i mazura do ostatnich nowości choreograficznych sezonu, przy współudziale najświetniejszych tancerzy, zainteresuje specjalnie zwolenników sztuki choreograficznej. — Pierwszorzędną atrakcją dla pań będą konkursy piękności i dobrego smaku w stroju, przyczem nagrodzone otrzymają piękne a cenne podarki. Trzy pierwsze nagrody stanowią dwa prześliczne wachlarze ze strusich tonowanych piór i wytworny nesseser do manicure. Dla najbardziej interesującego pana przeznaczono cenną papierośnicę. Znana wytwórnia wyborowej czekolady „Optima" zasypie gości redutowych poprostu słodyczami, każdy, kto przy kiosku plebiscytowym nabędzie 5 głosów na konkurs, otrzyma darmo paczkę czekolady. Za 10 głosów 2 paczki czekolady i tak dalej w odpowiedniej progresji. W ten sposób można będzie przy odpowiedniej roztropności zaopatrzyć się w czekoladę na całe życie.

Komitet Reduty Prasy zdołał na noc redutową uzyskać połączenie z radjostacją warszawską. Na galerji umieszczony zostanie aparat odbiorczy, umożliwiający publiczności w czasie przerw między tańcami korzystanie ze wspaniałych światowych koncertów.

Bufety prowadzone będą we własnym zarządzie i rozmieszczone w artystycznych kioskach.

Jutro w niedzielę, 30 bm. komitet Reduty Prasy urzęduje w redakcji „Czasu" od godziny 11—1 gdzie można nabywać bilety. W poniedziałek bilety sprzedawać się będzie w redakcji „Czasu" od godziny 4-tej po południu.

TEATRY-KINA-KONCERTY

Dnia 29 i 30 stycznia

KINA

„Promień" Podwale 6 — RUDOLF VALENTINO w sensacyjnym obrazie, opartym na osobistych przejściach artysty, w dramacie pt. TRUJĄCY CZAR

WANDA Gertrudy 5. Począt. przedst. o g. 5-ej 7 i 9-tej w niedz. od 3-ej. — Wspaniały podwójny program WIELKI KSIĄŻĘ NA WYGNANIU. Emigracja rosyjska w Ameryce. — W Rosji był on księciem, w Ameryce?.. — W głównej roli słynny Józef Schildkraut. — Ponadto sensacyjny dramat kryminalno-erotyczny osnuty na tle życia wielkomiejskiej kobiety pod tyt. TANIEC WŚRÓD PŁOMIENI

TEATR ŚWIETLNY BAGATELA ul. Karmelicka 4 — Koncert gry, cud reżyserji i muzyki TARGOWISKO ŻYCIA. Wielki dramat erotyczny w 10 aktach. — W głównych rolach przecudna BILLIE DOVE i FRANCIS BUSHMAN. Specjalna ilustracja muz. z udziałem znakomitych solistów. Początek przedst. w dni pow. o g. 5-tej, 7-mej ostatnie 9-10

TEATR ŚWIETLNY „UCIECHA" Począt. przedst. o godz. 5, 7, 9 w niedz. o [illegible] — Gigantyczne arcydzieło Cecil B. De Mille'a BURŁAK Z NAD WOŁGI. Najpotężniejszy hymn miłości wszystkich czasów. Dramat w 10 aktach, rozgrywający się w Rosji w pierwszych dniach bolszewizmu. W rolach głównych Elinor Fair, Michał Varkonji, William Boyd i Teodor Kozlow. Specjalna ilustr. muz. Chór Echa odśpiewa „Pieśń Burłaków"

Cud techniki i realizacji filmowej. 10-aktowa sensacja erotyczna p. t. CZARNY PIERROT z ulubieńcem krakowskiej publiczności HARRY PEEL'EM z współudziałem wiedeńskich artystów. Salony milionerów, przecudne zdjęcia z natury. Zawrotne tempo akcji. — Oszałamiająca wystawa. Wielki program dwuodcinkowy! SZTUKA św. Jana 4 SZTUKA

Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś w sobotę wchodzi na afisz nowa komedja Arnolda Fraccaroli'ego „Wiedza radosna" (La gaia scienza), odegrana po raz pierwszy na scenie teatru „Carignano" w Turynie 18 lutego 1926 r. — Sztuka, którą przyswoiła naszemu teatrowi znana tłómaczka belletrystyki włoskiej, p. Zofja Jachimecka, jest świeżą w pomyśle groteską z przejrzystą alluzją literacką i zabawnie podanym „morałem". „Wiedza radosna" powtórzona będzie jutro w niedzielę wieczorem. Po południu po raz ostatni w tym sezonie „Pastorałka" Schillera; pozostałą niewielką już ilość biletów wobec licznych zgłoszeń, nabyć trzeba wcześniej w kasie dziennej.

TEATR POPULARNY „NOWOŚCI". — Dziś w sobotę i jutro w niedzielę i dni następnych o godz. 7.30 wieczór najnowsza operetka E. Kalmana p. t.: „Księżna Cyrkówka".

Jutro w niedzielę o godz 3.30 popoł. po cenach zniżonych od 1.30 do 4.30 zł. po raz ostatni w bieżącym sezonie arcywesoła operetka „Baron Kimmel"

OSTATNIE JASEŁKA W KRAKOWIE W TEATRZE „BAGATELA". — We środę 2 lutego br. o godz. 11 przed południem odegrają wychowankowie Salezjańskiej Bursy Rzemieślniczej im. Lubomirskiego, prześliczne „Jasełka", urozmaicone śpiewem, muzyką i tańcami. Bilety do nabycia w kasie teatru.

OSTATNI KONCERT SŁYNNEGO CHÓRU UKRAIŃSKIEGO, który wczoraj zgromadził tłumy publiczności, odbędzie się dziś, t. j. w sobotę 29 bm. w Starym Teatrze. Bilety od zł. 1—4 są do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8. oraz od godz. 6 wieczór przy kasie w Starym Teatrze.

JEDYNY KONCERT ALFREDA PICCAVERA, najsłynniejszego tenora współczesnego, odbędzie się u nas w niedzielę 30 b. m. Wczoraj śpiewał Piccaver we Lwowie przy doszczętnie wy-

sprzedanej sali. Rozentuzjazmowana publiczność nie chciała sławnego artystę puścić z estrady, zmuszając go do licznych naddatków.

ZULA POGORZELSKA, ulubienica Warszawy i Krakowa, rozpoczyna pięciodniową gościnę w naszem mieście, we środę 2 lutego b. r. w Starym Teatrze. Świetna artystka, która czarować będzie naszą publiczność swoim szampańskim humorem oraz wspaniałemi paryskiemi kostjumami, występować będzie z udziałem znakomitego premjera warszawskiego teatru „Perskie Oko", Eug. Boda, baleriny opery, J. Kaniewskiej i niezrównanego recytatora, W. Jastrzębca.

OSTATNIE PRZEDSTAWIENIA ARTYSTYCZNEJ „SZOPKI KRAKOWSKIEJ" W MUZEUM PRZEMYSŁOWEM odbędą się w niedzielę, dnia 30 bm. i we środę, dnia 2 lutego o godz. 4-tej popoł. „Szopka krakowska" odgrywana z nadzwyczajnem powodzeniem przez cały sezon świąteczny, zdobyła sobie trwałość i uznanie w sferach artystycznych i wśród szerszej publiczności, dzięki doskonałej inscenizacji tego typowego krakowskiego teatrzyku ludowego. Pozostałe bilety do nabycia w kasie Muzeum przemysłowego ul. Smoleńska 9, codziennie od 9—1.

TRADYCYJNY WIECZÓR KOTYLJONOWY urządzony przez Tow. wzaj. pomocy funkcjonarjuszów gminy m. Krakowa, odbędzie się we wtorek dnia 1 bm. we własnej, pięknie udekorowanej sali przy ul. Juljusza Lea 7. Zabawa połączona jest z rozmaitemi niespodziankami. Strój wieczorowy, charakterystyczne maski i kostjumy pożądane. Wstęp za zwrotem imiennego zaproszenia. Początek o godz. 9 wieczór.

REPERTUARY:
TEATR IM. SŁOWACKIEGO

Sobota, 29 stycznia: „Wiedza radosna" (premjera).

Niedziela, 30 stycznia: popoł. „Pastorałka" (przedstawienie dla młodzieży szkolnej).

Poniedziałek, 31 stycznia: „Proboszcz wśród bogaczy" (popularne).

PROGRAM STACYJ RADJOFONICZNYCH NA NIEDZIELĘ 30 STYCZNIA:

Warszawa (1015 m.). Godz. 12.35: transmisja koncertu z Filharmonji warszawskiej; godz. 15—17: transmisja koncertu z Filharmonji warszawskiej; godz. 17.30—18.30: koncert; godz. 20.30: „Kulig w Tarninach", fragment z „Popiołów" St. Żeromskiego: godz. 20.55—22: koncert wieczorny; godz. 22.30—23.30: transmisja muzyki do tańca z cukierni „Wielka Ziemiańska".

Praga (348.9 m.). Godz. 11 poranek muzyczny; godz. 17: koncert ork. wojsk.; godz. 19.30: koncert Filharmonji czeskiej; godz. 22.15: muzyka do tańca.

Wiedeń (517.2 m.). Godz. 10: koncert ork. symf.: godz. 16 konret; godz. 19: „Faust", opera Gounod'a.

Berlin (483.9 i 566 m.). Godz. 9 poranek świąteczny; godz. 11.50: koncert ork, wojsk.; godz. 13.10: koncert; godz. 16.30—18: koncert; godz. 20.30: koncert popularny; godz. 22.30—00.30: muzyka do tańca.

Akcja szpiegowska dra Lukaschka

Jak donieśliśmy, sąd okręgowy w Katowicach rozpatrywał we wtorek sprawę szpiegowską Kurzydyma, agenta dra Lukaschka, niemieckiego delegata w komisji mieszanej p. Calondera.

Według aktu oskarżenia porucznikowi Żychoniowi oświadczył pewien więzień, że podczas pobytu jego w więzieniu zaproponował mu niejaki Kurzydym sumę 50 tys. dolarów za dostarczenie następujących dokumentów: rzekomego pisma generała Leronda do władz plebiscytowych, proponującego przeprowadzenie powstania na G. Śląsku razem z Francuzami, rzekomego dokumentu świadczącego o niewypłaceniu żołdu dla dwóch kompanji 36 pułku, który jakoby miał brać udział w powstaniu górnośląskiem oraz dokumentu stwierdzającego, że Skarboferm płaci 10 proc. na rzecz zw. powstańców górnośląskich. Por. Żychoń polecił informatorowi dalej prowadzić pertraktacje z Kurzydymem, ściągnąć go na terytorjum polskie i doprowadzić do aresztowania szpiega.

Na rozprawie Kurzydym, który zeznawał w języku niemieckim, przyznał się do zarzucanych mu przestępstw, ale starał się tłómaczyć. Tłómaczenie to wypadło niezręcznie, z jednej bowiem strony **zwala winę na dra Lukaschka**, z drugiej oświadczał, że chciał w ten sposób skompromitować Niemcy i... oddać przysługę Polsce. **Oskarżony przyznał, że na polecenie Lukaschka prowadził korespondencję z kanclerzem Marxem.** Lukaschek chciał w ten sposób uniknąć osobistej kompromitacji.

Na rozprawie odczytano korespondencję oskarżonego, znajdującą się w posiadaniu władz polskich. Autorstwo ich oskarżony całkowicie potwierdził. Przyznał on, że w jego obecności Lukaschek napisał pismo do prezydjum policji w Gliwicach, aby oskarżonemu wystawiono przepustkę, uprawniającą do stałego przekraczania granicy.

Odczytano oświadczenie wysokiego komisarza Calondera i **stwierdzono przez porównanie, że oświadczenie Lukaschka jest świadomie fałszywe.**

Z rozprawy wynikło zupełnie niedwuznacznie, że **pieniądze na akcję szpiegowską i wywiad szły od kanclerza Marxa z Berlina**, że w dniu aresztowania były przygotowane automobile, które miały wywieźć oskarżonego do Niemiec wraz z dokumentami.

Nadto ujawniona została bardzo ciekawa rzecz. Oskarżony przyznał, że w rozmowie z nim **Lukaschek oświadczył, iż dokumenty te są mu koniecznie potrzebne, ponieważ przydadzą się Niemcom w czasie obrad Ligi Narodów** w Genewie, gdy Niemcy będą atakowali zachodnie granice Polski.

Prokurator w oskarżeniu swojem stwierdził, że **działalność Lukaschka i Kurzydyma godziła w podstawy traktatu wersalskiego.**

Sąd wydał wyrok, skazujący Kurzydyma za szpiegostwo dyplomatyczne na półtora roku więzienia i zapłacenie opłat sądowych. W motywach wyroku sąd oświadcza, że Kurzydym, wiedząc o zamiarach kanclerza Marxa i dr Lukaschka, zmierzających do skompromitowania Polski i odzyskania części polskiego Śląska dla Niemiec, podjął się jednak tej pracy, zdając sobie sprawę ze szkody wynikającej przez jego działalność dla Polski i z korzyści, wynikającej dla Niemiec.

Głosy prasy niemieckiej

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Berlin, 29 stycznia. Skazanie Kurzydyma w procesie katowickim znalazło głośne echo na łamach prasy niemieckiej. Dzienniki krytykują ostro przebieg procesu i twierdzą, że proces ten skompromitował polski system prowokacyjny, który skonstruował całą sprawę. »Vossische Zeitung« pisze, że Warszawa grubo się myli, sądząc, iż takiemi środkami zdyskredytuje rząd niemiecki i komisję mieszaną.

Sprawy sądowe

PRÓBA KRWI W PROCESIE O UZNANIE OJCOSTWA.

W procesach o uznanie ojcostwa nieślubnego dziecka, obrona rzekomego ojca jest bardzo trudną, gdyż, jak dotychczas wystarczało zeznanie matki. W ostatnich latach wiedza lekarska przyszła prawu z pomocą. Badania naukowe wykazały, że przy pomocy próby ciał krwi ojca, matki i dziecka, w wielu wypadkach z pozytywną pewnością da się wykluczyć, że dany osobnik jest ojcem pewnego dziecka.

Wczoraj toczyła się przed tutejszym sądem rozprawa Heleny H., która zapozwała swojego dawnego znajomego o uznanie ojcostwa nieślubnego dziecka, twierdząc, że z nikim innym, prócz niego, bliższych stosunków nie miała.

Pozwany zaprzeczył w stanowczy sposób aby w krytycznym czasie utrzymywał stosunek z matką nieślubnego dziecka.

Jednakże Helena H. zaprzysięgła swoje zeznania, wobec czego sąd znalazł się w sytuacji bez wyjścia. Na wniosek jednak obrońcy pozwanego adwokata dra Mandla, dopuścił jednak sąd dowód zbadania ciałek krwi a analiza krwi matki, dziecka i rzekomego ojca wykaże, po czyjej stronie jest słuszność.

ZA FAŁSZOWANIE 5-ZŁOTÓWEK.

Sąd okręgowy w Łodzi skazał na 4 lata więzienia z pozbawieniem praw A. Rzezaka, oskarżonego o fabrykowanie i puszczanie w obieg fałszywych 5-złotówek. Rzezak był już trzykrotnie przyłapany na puszczaniu w obieg sfabrykowanych przez siebie pieniędzy.

Z kraju i ze świata

PIĄTY DZIEŃ KONKURSU MIĘDZYNARODOWEGO PIANISTÓW. Wczoraj w 5-tym dniu audycji konkursowych grali pp.: Mignonde Marschalko (Węgry), Szpinalski (Polska), Wiłkomirska (Polska), Szostakowicz (Rosja), Levkoviec (Polska). Prażmowski (Polska). Jutro grać będą pp.: Wysocka-Ochlewska (Polska), Svoboda (Szwajcarja). O godz. 2-giej nastąpi przerwa, w czasie której jury wyeliminują pianistów do konkursu na wykonanie koncertu z orkiestrą. — O godz. 2.30 rozpocznie się audycja konkursowa koncertów. Audycje te będą kontynuowane następnego dnia w sobotę.

WŁ. GRABSKI REDAKTOREM. (A.) Zjednoczenie gospodarcze przemysłu, handlu i rolnictwa ziem zachodniej Polski postanowiło założyć w Warszawie własny dziennik polityczno-gospodarczy. Jak się dowiadujemy, redaktorem działu politycznego tego pisma ma zostać dziennikarz p. Giełżyński, dział gospodarczy redagować ma p. Władysław Grabski. Rzeczą najciekawszą jest to, że misję zorganizowania dziennika i pieniądze na ten cel otrzymał niejaki p. Fuckner, jeden z czołowych dyrektorów Związku niemieckich przemysłowców w Katowicach.

NA ULICACH WARSZAWY PADAJĄ LUDZIE Z GŁODU. Nasz warszawski korespondent donosi: Wczoraj w różnych punktach miasta Warszawy padły trzy osoby z głodu na ulicy. Te krzyczące fakty powtarzają się ostatnio coraz częściej i świadczą o złej organizacji pomocy dla bezrobotnych.

ZWŁOKI NOWORODKA W KAPUŚCIE U KUPCA. W Zbąszyniu znaleziono zwłoki noworodka w beczce z kiszoną kapustą u pewnego kupca kolonjalnego. W kapuście znajdowały się nogi i ręce nowonarodzonego dziecka.

KRYNICA W NOWEJ BIELI. Nasz korespondent krynicki donosi 26 bm.: Krynica przyoblekła się w świeżą, białą szatę. Przez niedzielę, poniedziałek i wtorek padał gęsty śnieg przy lekkim mrozie. Dzisiaj, we środę mgła okryła lasy przy 6-stopniowym mrozie. Gdy ustąpiła po południu i zajaśniało słońce, wyłoniły się góry i lasy w srebrzystej szacie. Widok, jak z bajki. Zanosi się na silne mrozy. Narciarze fachowi i domorośli ożywili się i suną na nartach po stokach gór i po gościńcach. Szkoda, że nie zapowiedziano w tym roku jakiego turnieju narciarskiego. Krynica potrzebowałaby tego ożywienia.

W niedzielę po południu przybył tutaj wojewoda krakowski, p. Darowski i dzisiaj rano (środa) odjechał. Bawi tutaj także senator ks. Adamski.

TRIO LWOWSKIE NA PROWINCJI. W pierwszych dniach lutego b. r. wybiera się do większych miast wschodniej i zachodniej Małopolski „Trio Lwowskie", stawiając sobie za cel spopularyzowanie muzyki kameralnej. Zespół powyższy tworzą znani i cenieni w sferach muzycznych Lwowa: Tadeusz Majerski, prof. konserwatorjum lwowskiego (pianista), Zygmunt Ettinger (skrzypek) i Adam Lucjan Schmar (wiolonczelista), który po dłuższym pobycie w Paryżu na krótki czas powrócił do kraju. Na program Tria składają się najcelniejsze utwory Arensky'ego, Bethovena, Brahmsa, Dvoraka i Ludomira Różyckiego. — Pierwsza tura Tria obejmuje następujące miasta: Żółkiew, Złoczów, Tarnopol Podwołoczyska, Brody Zbaraż, Jaworów, Przemyśl, Jarosław, Rzeszów, Dębica, Tarnów, Nowy Sącz, Krynica, Zakopane i Nowy Targ.
był narażony z powodu ukrócenie cła na szkodę w kwocie 20.000 złotych.

OBCHÓD ROCZNICY ŚMIERCI BEETHOVENA w Wiedniu. Pod protektoratem prezydenta Austrji, Heinischa, odbędzie się w czasie od 26 do 31 marca br. uroczysty obchód stuletniej rocznicy śmierci Bethovena.

Dyskusja budżetowa Sejmu

Warszawa, 29 stycznia.

Po wysłuchaniu wywodów wicepremjera **Bartla w sprawie posła Wojewódzkiego**, przeszedł Sejm do dalszej dyskusji nad budżetem.

Pierwszy zabrał głos wicepremjer **Bartel**, wystąpiwszy w obronie budżetu ministerstwa spraw zagranicznych, obciętego przez komisję sejmową o 830.000 złotych. Wicepremjer, przytoczywszy szereg rzeczowych dowodów, żądał restytucji tego działu budżetu do pierwotnej kwoty 22,160.153 zł.

Budżet **N. Izby kontroli** państwa referował p. **Budzian**, a budżet prezydjum Rady ministrów p. **Polakiewicz**. Izba zrezygnowała z dyskusji nad tymi działami.

Z kolei wszedł na porządek dzienny **budżet ministerstwa oświaty**.

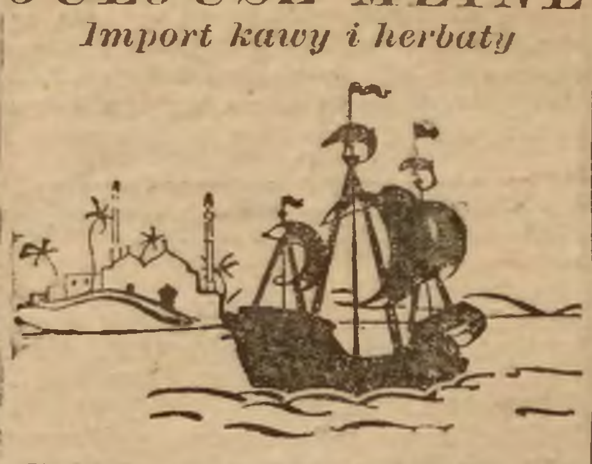
Referent pos. **ks. Kaczyński** wskazał, że budżet ten, który pierwotnie wynosił 295 miljonów wzrosnął ponad 325 miljonów złotych, skutkiem podwyższenia poborów nauczycieli. Omówiwszy poszczególne działy budżetu, referent domaga się, ażeby rząd utworzył **Radę wychowania narodowego**, któraby wypracowała program nauczania.

W dyskusji p. **Malik** („Piast") zarzucił rządowi, że **nie wykonywa przymusu szkolnego**, który jedynie umożliwi usunięcie **analfabetyzmu**. P. **Czapliński** (PPS.) wezwał rząd do **cofnięcia** rozporządzenia o przymusowych praktykach religijnych.

P. **Wygodzki** (koło żyd.) przedłożył postulaty mniejszości żydowskiej w tej dziedzinie, a p. **Wójtowicz** (Str. chłopskie), oświadcza się **za jednolitą szkołą** i żąda podwyższenia wydatków na budowę szkół.

Marszałek zarządził przerwę południową do godz. 4.30.

Na popołudniowem posiedzeniu p. **Pruszyński podniósł**, że szkolnictwo powszechne obejmuje dwie trzecie budżetu szkolnego i że **stosunek wydatków personalnych do rzeczowych budzi niepokój**. Przemiała dalej szereg mówców, poczem posiedzenie zostało zamknięte. — Dalszy ciąg dyskusji dzisiaj o godz. 10.30 przed południem. Przemawiać ma **minister Dobrucki**.

Przed uzyskaniem wielkiej pożyczki dla Polski

Kraków, 29 stycznia.

Informacje nasze, które wczoraj podaliśmy w formie pogłosek, o pożyczce dla Polski, zostały potwierdzone wiadomościami z Warszawy, które zamieściła dzisiaj cała prasa polska.

Pożyczka tym razem znajduje się **rzeczywiście na dobrej drodze**. Obecny rząd polski potrafił wzbudzić zaufanie amerykańskich sfer finansowych do naszego państwa, to też nowojorska Wall-Street gotową jest udzielić nam pożyczki inwestycyjnej **w wysokości 150—200 miljonów dolarów**. Warunki tej pożyczki mają być również **przystępne**, tak że w tym kierunku będziemy traktowani przez finansistów nowojorskich **na równi z innemi, godnemi zaufania, państwami europejskiemi.**

W tej chwili w Nowym Jorku jest już zorganizowane konsorcjum, które pożyczkę tę realizuje. Wstępne rokowania odbędą się **10 lutego** w Nowym Jorku, rząd polski reprezentować będą wiceprez. Banku Polskiego Młynarski, prof. A. Krzyżanowski i p. Wojtkiewicz z min. skarbu, który w międzyczasie odwiedzi również i **City londyńską**.

Rząd marsz. **Piłsudskiego** i wicepremjera **Bartla** w dziedzinie gospodarczej zdziałał istotnie wiele dobrego i jakkolwiek nie można jeszcze dzisiaj mówić o zupełnej poprawie naszego życia ekonomicznego, to jednak, nawet największy wróg rządu, musi przyznać, iż nastąpił w tym kierunku **widoczny zwrot na lepsze**. — Rząd Piłsudski-Bartel poszczycić się może pierwszym budżetem, który naprawdę zamknięty został poważną nadwyżką. Budżet 1927-28 jest również zrównoważony, na wydatki bieżące rząd nie domaga się specjalnych kredytów, wpływy do kas skarbu wpływają bardzo silnie, złoty jest »murowany«, pokrycie wynosi przy parytecie 5.18 — 53 porc., bezrobocie daleko mniejsze, aniżeli w tym samym czasie w roku ubiegłym — wszystkie te objawy osiągnięte zostały naprawdę ... **zarządzeniami obecnego rządu**. Zagranica, która nas dobrze obserwuje, uznała te plany obecnej gospodarki naszej — a owocem tego zasadniczego zwrotu w opinji międzynarodowej finansjery jest oferta pożyczkowa z Ameryki.

Rząd nie ogłasza swego programu, ale dla społeczeństwa jest daleko lepiej a dla państwa korzystniej — jeżeli **rząd milczy a owocnie pracuje**, niżby miał długo i szeroko — jak to czynił p. Władysław Grabski — przedstawiać swój program, który państwo przyprowadził nad brzeg przepaści. Taktyka obecnego rządu jest daleko racjonalniejszą, a w naszych stosunkach jedynie słuszna. **Mniej gadać a więcej pracować!** W. S.

O szczegółach pożyczki dowiadujemy się: Według propozycji konsorcjum pierwsza transza pożyczki oddana byłaby natychmiast do dyspozycji Polski. Transza ta dałaby Polsce **netto 53 miljony dolarów**. Szybka realizacja pożyczki związana jest między innemi i z tem, aby zbliżający się sezon budowlany mógł być rozpoczęty na wielką skalę i pod znakiem pożyczonych kapitałów.

Wysokie odznaczenie dla profesora Kemmerera

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29 stycznia. **Delegaci rządu polskiego**, wyjeżdżający do Ameryki, pp. **Młynarski i Krzyżanowski wiozą z sobą wysokie odznaczenia państwowe** dla prof. Kemmerera i jego najbliższych współpracowników. Wiceprezes Banku Polskiego, Młynarski, upoważniony został do wręczenia prof. Kemmererowi krzyża komandorskiego z gwiazdą orderu »Odrodzenia Polski«. Współpracownicy prof. Kemmerera otrzymali krzyże komandorskie.

Stanowisko rządu wobec postulatów rolników żydowskich

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29 stycznia. W dniu wczorajszym byli rolnicy żydowscy na audjencji u wicemin. rolnictwa p. **Raczyńskiego, przedkładając mu szereg postulatów**

Delegacja zwróciła m. in. uwagę, że należałoby **zwolnić od cła import nawozów sztucznych oraz maszyn rolniczych**, w szczególności pługów motorowych, niewyrabianych **w** kraju.

W odpowiedzi oświadczył wiceminister delegacji, że rząd opracował już plan, dążący do podniesienia kultury rolnej i do rozszerzenia długoterminowych kredytów rolnych. Ponadto p. Raczyński uznał słuszność postulatów rolników żydowskich, wyrażając nadzieję, że wkrótce **nie będzie różnicy między rolnikami żydowskimi i nieżydowskimi.**

Delegacja udała się następnie do ministra reform rolnych p. **Stankiewicza**, który oświadczył, że nie uznaje w swej działalności rolnika żydowskiego i katolickiego, natomiast istotnem dla niego jest tylko to, **czy dany rolnik jest lojalnym wobec państwa** i czy posiada uzdolnienie fachowe.

Dalej oświadczył p. minister, że w sprawach państwowo-gospodarczych wysuwanie różnic wyznaniowych należy potępić i dziwi się, że w Małopolsce towarzystwa gospodarcze nie przyjmują na członków rolników żydowskich. Zdaniem p. ministra rolnicy żydowscy powinni korzystać z kredytów w Państwowym Banku Rolnym.

W dalszym ciągu udała się delegacja rolników żydowskich do **prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego p Steczkowskiego**, domagając się kredytów z tego Banku. W odpowiedzi prezes Steczkowski oświadczył, że **rolnicy w Małopolsce otrzymają wkrótce półtora miljona zł kredytów**, które będą rozdzielane przez lwowski oddział Banku Gospodarstwa Krajowego. Przy rozdziale tych kredytów **decydować będą tylko momenty rzeczowe.**

Sąd marszałkowski nad posłem Wojewódzkim

Warszawa, 29 stycznia (PAT). W **związku z** zarzutami, postawionemi pos. Wojewódzkiemu marsz. Sejmu zwrócił się do posłów Chacińskiego (Ch. D.) i Thugutta (Klub Pracy) o przyjęcie mandatów arbitrów sądu marszałkowskiego, który zajmie się rozpatrywaniem sprawy pos. Wojewodzkiego. Superabitra powołują za wspólną zgodą arbitrzy. Obaj zaproszeni posłowie mandat początkowo przyjęli, następnie jednak pos. Thugutt złożył oświadczenie, że po zaznajomieniu się z komunikatem Niezależnej Partji Chłopskiej, w którym oświadczono, że pos. Wojewódzki współpracował z drugim oddziałem sztabu generalnego **za wiedzą ówczesnego prezydjum klubu Wyzwolenia, poseł Thugutt mandat ten złożył.** Pozatem pos. Thugutt przewiduje, że w sprawie tej będzie zmuszony stanąć jako świadek, aby zadać kłam twierdzeniom komunikatu Niez. Partji Chł. W tym stanie rzeczy marsz. zwrócił się do pos. Poniatowskiego, **który mandat arbitra przyjął.** Posłowie Chaciński i Poniatowski jako arbitrzy zaprosili na superarbitra **wicemarszałka Daszyńskiego.**

Krwawe bójki z komunistami w Berlinie

Berlin, 29 stycznia (PAT). Ubiegłej nocy doszło we wschodniej dzielnicy Berlina do **krwawej bójki między Hittlerowcami a komunistami, przyczem szereg uczestników bójki został raniony. Policja aresztowała 13 osób.** Również w centrum Berlina na zebraniu komunistycznem wywiązała się bójka, w której raniono 5 osób. Policja rozprószyła wiec.

DZIAŁ GIEŁDOWY

AKCJE MOCNIEJ, DOLAR SŁBIEJ.

Kraków, 29 stycznia.

W prywatnych obrotach na rynku efektów panowała w dniu dzisiejszym tendencja zwyżkowa. Mimo soboty, uwydatniło się na rynku efektów silne zainteresowanie przy większych obrotach jedynie dla papierów cięższych. Na czele kroczy Zieleniewski, Górka i papiery cukrownicze. Lżejsze na ogół bez zmiany. Notowano: Zieleniewski 15.50, Górka 23, Siersza Górnicza 3.80—4.00, Chybie 5.40—5.60, Chodorów 117—120, Piasecki 13.60, Jaworzno 16.50, Gazy Wschodnie 19.50—20.00, Cegielski 19.50—20.00, Lokomotywy 2.10—2.20, Bank Polski 100.

Na rynku walut i dewiz tendencja słaba dla dolara pod wpływem obniżenia kursu Banku Polskiego. Towar nadal przewyższa zapotrzebowanie. W Krakowie dloar 8.93—8.93.5, czeki 8.97. Warszawa gotówka 8.93—8.93.5, czeki 8.97. Lwów gotówka 8.93—8.94, czeki 8.97. Katowice gotówka 8.95, czeki 8.96—8.97. Bank Polski płacił za gotówkę zamiast 8.92 tylko 8.91, cza czeki zamiast 8.95, tylko 8.94.

Zurych, 29 stycznia ,(PAT.) Paryż 20.48½, Londyn 25.21½, Nowy Jork 5.19 3/4, Belgja 72.25, Włochy 22.27½, Berlin 123.17½, Wiedeń 73.26½, Praga 15.38½, Warszawa 59.

Ze sportu

Przed finałem zawodów hockey'owych w Wiedniu.

Wiedeń. Wczoraj popołudniu rozegrano zawody w hockeya na lodzie między Czechosłowacją a Węgrami. Wynik zawodów 5:0 (2:0). Według urzędowego biura korespondencyjnego Czesi walczyli lojalnie, miało się wrażenie, jakoby się rozmyślnie wstrzymywali ze względu na jutrzejszą grę końcową przeciwko Austrji.

Węgrzy forsowali silnie tempo i atakowali dość energicznie, ataki ich jednak spełzły na niczem wobec doskonałego bramkarza czeskiego Pecka.

O godzinie 8 wieczorem rozpoczęły się zawody Polska — Belgja. Wynik zawodów 2:2 (1:1). Olbrzymie tłumy publiczności przypatrywały się zawodom. Drużyna polska przewyższała sprawnością i rozmachem wszystkie swoje dotychczasowe występy. Już w czwartej minucie strzela Tupalski wspomagany przez Kriegera bramkę dla Polski. Nieco później wyrównuje grę Belgijczyk Kreitz. Przez cały czas do pauzy Polacy oblegali bramkę belgijską ostrzeliwując ją gęsto.

Tempo gry było miejscami wprost oszałamiające. Żebrowski strzela bramkę z połowy boiska, Belgom udaje się i tym razem grę wyrównać. W drugiej części Polacy byli również stroną atakującą. Jutro rozegrają się ostatnie zawody między Polską a Węgrami.

W dalszym ciągu dzisiejszych zawodów w hockeyu na lodzie rozegrała się walka między Austrją a Niemcami, która zakończyła się zwycięstwem Austrji w stosunku 2:1 (1:1). Po dzisiejszych zawodach stan walki o mistrzostwo Europy przedstawia się następująco: Austrja uzyskała 8 punktów, Niemcy 6 punktów, Belgja 5 punktów, Czechosłowacja 3 punkty, Polska 2 punkty, Węgry 0 punktów. Jutro rozegra się walka między Belgją a Niemcami, Polską a Węgrami i Austrją a Czechosłowacją.

Na zakończenie zawodów hockeyowych odbędzie się walka między teamem europejskim i kanadyjskim złożonym z kanadyjczyków mieszkających w Europie. Prezes międzynarodowej ligi hockeya na lodzie Loik zamianował już członków drużyny europejskiej, której skład jest następujący: bramkarze Pecka (Czechosłowacja) i belgijczyk Chotteau obrona Reyschoot i Walter Brück (Austrja), napad Orbanowsky (Niemcy), Adamowski (Polska), Kreutz (Belgja), Herbert Brück (Austrja) i Maleczek (Czechosłowacja).

Ekspedycja polskich narciarzy na zawody zagraniczne

Na zawody narciarskie o mistrzostwo Czechosłowacji, które odbędą się 29 i 30 bm. w miejscowości Nowy Svet udali się następujący zawodnicy: Franciszek Bujak, Bronisław Czech, Al. Rozmus, Adam Krzeptowski, Sieczka, Żytkowicz, inż. Shiele i kpt. związku narciarskiego p. Fischer. Po zawodach tych udadzą się narciarze polscy na konkurs skoków w Cortino d'Ampezzo które odbędzie się w dn. 5 i 6 lutego. Tam do ekspedycji przyłączy się Mückenbrun, przebywający obecnie we Francji. Z powrotem narciarze nasi wezmą udział w zawodach o mistrzostwo Austrji, w dn. 12 i 13 bm. Nadto w zawodach patroli wojskowych w Chamonix weźmie udział nasza ekspedycja w składzie następującym: por. Wójcicki, por. Kwaśnica i szeregowcy Czech, Wagner i Skupień.

POMYŚLNE SKUTKI POLSKIEJ EKSPEDYCJI HOCKEYOWEJ WE FRANCJI.

Sukcesy polskiej drużyny hockeyowej w Chamonix, jak donosi polski konsul w Ljonie, wywarły wielkie wrażenie w sportowych sferach francuskich, tak, że podobno francuski Związek piłki nożnej zamierza zorganizować na wiosnę tournee polskich drużyn piłkarskich.

BILANS ZAWODÓW HOCKEYOWYCH ROZEGRANYCH PRZEZ POLAKÓW WE FRANCJI I SZWAJCARJI

jest pomyślny. I tak: polscy hockeyści rozegrali 7 meczów, w tem 2 wygrali, 3 nierozegrali, 2 przegrali, z wynikiem 17:17. Bramki dla Polaków zdobyli ogółem Adamowski 10 i Tupalski 7.

Polscy goście byli serdecznie podejmowani przez miejscową kolonję polską, a dzienniki szwajcarskie zamieszczają nader obszerne wzmianki, poświęcone doskonałej grze warszawskich hockeyistów. Chwalą zwinność, szybkość i dobrą grę kombinacyjną Polaków.

ZAWODY HOCKEYOWE JUTRZENKA—SOKÓŁ, CRACOVIA—MAKKABI.

W niedzielę, dnia 30 b. m., o godzinie 2 po południu, na torze w parku Krakowskim odbędą się po raz pierwszy w Krakowie mistrzostwa okręgowe w hockeyu na lodzie. W dniu tym Jutrzenka stanie przeciw Sokołowi, a Cracovia przeciw Makkabi. Mistrzostwa te wzbudziły zrozumiałe zainteresowanie ze względu na niepewność wyniku. Pierwszy mecz sędziować będzie p. dr Lustkarten, a drugi p. Molkner.

Celem zainteresowania szerszych rzesz sportowych tym przepięknym sportem naznaczono niskie ceny miejsc: siedzące 1.50 zł., stojące 1 zł., studenci i wojskowi 50 groszy wraz ze wstępem na tor po matchach. O godzinie 3 po południu po ukończeniu zawodów wstęp na tor zwyczajny.

OFICJALNA LISTA MISTRZÓW POLSKI W BOKSIE NA ROK 1926

przedstawia się następująco: waga musza — Moczko II. (Sokół — Katowice); waga koguia — Górny (Boxing Klub — Królewska Huta); waga piórkowa — Iwański (Unja — Poznań); waga lekka — Majrzycki (Warta — Poznań); waga półśrednia — Arski (Warta — Poznań); waga średnia — Ertmański (Warta, Poznań); waga półciężka — Gebrich Krusche Ender — Łódź); waga ciężka — Konarzewski (Union — Łódź).

Diarjusz ekonomiczny

— Nadwyżka wywozu nad przywozem w roku 1926 w Polsce wyniosła 409.7 mil. zł w złocie.

— Narady cukrowników w sprawie podwyżki cen cukru odbędą się w Poznaniu w związku z odrzuceniem przez rząd wniosku podwyższania cen cukru.

— Polskie huty żelazne produkowały w grudniu ub. r. 40.000 ton surówki żelaznej, 87.000 ton stali i 68.000 ton żalaza walcowanego.

— Ruch na linji Kolety—Podzamcze, na której jak wiadomo zdarzyła się katastrofa, odbywa się normalnie, transporty nie doznały opóźnienia.

— **Produkcję spirytusu bezwodnego do celów napędnych** rozpocznie jedna z fabryk spirytusu, w lutym w myśl umowy z dyrekcją monopolu spirytusowego.

Informacje przemysłowe i handlowe

WPŁYWY Z DANIN I MONOPOLI W PIERWSZYCH DEKADACH STYCZNIA B. R. Tymczasowe zestawienie wpływów z danin publicznych i monopoli państwowych za dwie pierwsze dekady stycznia b. r. wykazują wbrew doświadczeniom ostatnich kilku lat ustalenia się wpływu gotówki do kas skarbowych.

Dotychczas pierwsze miesiące każdego roku, a zwłaszcza pierwsze tygodnie stycznia wykazywały o wiele słabsze wpływy z podatków i monopoli, aniżeli ostatnie miesiące poprzedniego roku.

Pierwsze dwie dekady stycznia wykazały w r. 1924 wpływ w wysokości 17.3 mil. zł, w r. 1925 — 66.9 mil. zł, w r. 1926 — 65.0 mil. zł. W roku bieżącym dwie pierwsze dekady wykazują wpływ z danin publicznych i monopoli państwowych w wysokości 100.3 miljonów zł.

W kwocie tej podatki bezpośrednio wraz z podatkiem majątkowym przyniosły 26.92 mil. zł 10% dodatek do danin publ. 3.59 mil. zł, podatki pośrednie ogółem 12.31 mil. zł, cła 12.89 mil. zł, opłaty stemplowe 8.57 mil. zł, monopole państwowe przyniosły razem 35.94 mil. zł, w tem monopol tytoniowy 16.0 mil. zł, monopol spirytusowy 17.3 mil. zł.

Ogólna kwota z wpłaconych podatków i dochodów z monopoli państwowych wskazuje na rosnącą siłę podatkową ludności oraz na polepszające się usprawnienie aparatu skarbowego.

PRZYSTĄPIENIE DO KARTELU ŻELAZNEGO. Sprawa przystąpienia polskiego przemysłu żelaznego do zachodnio-europejskiego kartelu żelaznego była już niejednokrotnie omawiana. Ostatnio po przystąpieniu do kartelu Czech, Austrji i Węgier państwa te starają się utrudnić eksport naszego żelaza na rynki bałkańskie, chcąc nas w ten sposób zmusić do przystąpienia do kartelu. Zagadnienie to, nad którem zastanawia się syndykat polskich hut żelaznych możliwem jest do rozwiązania wówczas, gdyby nam dano należne stosownie od produkcji miejsce w przydziale kontyngentu. Na jednem z ostatnich zebrań syndykatu w związku z zaproszeniem przedstawicieli Polski na obrady kartelowe na dzień 3 lutego do Düsseldorfu uchwalono, że o ile Niemcy wyrażą zgodę na wysokość kontyngentu proponowanego przez Polskę, albo propozycja ich będzie mniejwięcej identyczna z polską, syndykat gotów jest natychmiast przystąpić do kartelu, w przeciwnym zaś razie odbywać się będą w tej sprawie jeszcze dłuższe konferencje.

PRZEMYSŁ CUKROWNICZY W POLSCE W RĘKACH OBCYCH. Niedawno 7 dużych cukrowni poznańskich nabytych zostało przez niemiecko-holenderskie towarzystwo handlu cukrem z siedzibą w Berlinie i Amsterdamie. Ostatnio z nowu cukrownia Borowiczki pod Płockiem nie mogła utrzymać się w posiadaniu właścicieli wskutek długotrwałego kryzysu, panującego w polskim przemyśle cukrowniczym i nabyta została przez M. Golodeca z Rosji sowieckiej, posiadającego duże przedsiębiorstwo handlu cukrem w Londynie, który podobno również tratkuje o nabycie jeszcze jednej cukrowni w b. Kongresówce.

STRAJK W FABRYKACH HAFTU W KALISZU wybuchł w dniu 26 b. m. obejmując około 400 robotników. Strajk ten wybuchł na tle żądań 50—75% podwyżki płac robotników. Pracodawcy uznając powyższe żądania robotników za uniemożliwiające zajęcie jakiegokolwiek stanowska nie wysunęli żadnych propozycyj. W sprawie tej pertraktacje prowadzi inspektor pracy z Kalisza.

REORGANIZACJA PRACY W PRZEMYŚLE WŁÓKIENNICZYM. Ostatnio związki przemysłu włókienniczego wysunęły sprawę reorganizację przedsiębiorstw rewizji stosowanych dotąd metod kalkulacji kosztów własnych, a to celem jaknajszybszej normalizacji i racjonalizacji tych metod Związki przystąpiły do opracowania schematów racjonalnej kalkulacji kosztów własnych dla przemysłu wełnianego i bawełnianego, które zostaną przesłane następnie do centralnego związku przem. Ponieważ jednak ogólny schemat metod kalkulacji nie może być dostosowany do indywidualnych potrzeb przedsiębiorstw, przeto poszczególne firmy będą mogły zasięgnąć porad fachowych w praktycznem rozwiązywaniu sprawy racjonalizowania kalkulacji. Nadto związki przemysłu włókienniczego zwołają konferencje propagandowe dla spopularyzowania idei racjonalizacji i ujednostajnienia metod kalkulacji kosztów własnych, oraz uprzytomnienia szerokiemu ogółowi przemysłowców i kupców szkód, jakie powstają ze stosowania w wielu wypadkach błędnych metod kalkulacyjnych.

POMYŚLNA SYTUACJA W PRZEMYŚLE GÓRNOŚLĄSKIM. Według fachowych sprawozdań niemieckich sytuacja w hutnictwie na Górnym Śląsku przedstawia się z początkiem roku pomyślnie. Większość hut zaopatrzonych jest w zamówienia na kilka miesięcy. Między innemi fabryka wagonów w Królewskiej Hucie i Huta Laura zajęta jest przeprowadzaniem naprawy kilkuset wagonów, które to zamówienie udzielone zostało w końcu ubiegłego roku przez rząd polski. Niemieccy rzeczoznawcy stwierdzają, że przeniesienie centrali sprzedaży z niemieckiej części Górnego Śląska do Katowic istotnie przyczyniło się do ożywienia interesów zainteresowanych towarzystw.

MŁYNARZE I PIEKARZE WOBEC OGRANICZENIA PRZEMIAŁU ŻYTA. Związek właścicieli piekarń odnosi się do mającego wejść w życie rozporządzenia o ograniczeniu przemiału żyta zupełnie obojętnie. Dotychczas oprócz chleba z przemiału 50-procentowego, piekarnie wypiekały około 15 procent chleba razowego z mąki 95-procentowej i 12 proc., t. zw. chleba sitkowego. Z chwilą wprowadzenia przymusowego wypieku chleba z przemiału 70 proc., konsumcja chleba żytniego — wedle obliczeń piekarzy — zmniejszy się o 30 proc., natomiast o 30 proc. wzrośnie konsumcja bułek i chleba razowego.

Związek młynarzy założy energiczny sprzeciw przeciwko ograniczeniu przemiału żyta, wychodząc z założenia, że chyba tylko zapomocą kartek chlebowych można zmusić publiczność do większej konsumcji chleba ciemnego. Zaprowadzenie przymusowego wypieku chleba ciemnego stworzy podstawę do nadużyć. W Poznańskiem i w Małopolsce oddawna jest zaprowadzony przemiał 70 proc.

Z TARGÓW WYTWORÓW CHEMICZNYCH. W dziale produktów suchej destylacji drzewa, obroty wielkie. Produkcja została zwiększona, ceny są wzmocnione. Notują za 1 kg franco stacja załadowcza następujące ceny fabryczne bez rabatów: terpentyna Medicinale A. 2 zł, gatunek B. 1.79, gatunek C. 1.67, Album 1.50, terpentyna surowa S. 1—1.50 zł, S. 2—1.39, S. 3—1.22, tran garbarski Nr 1 — 55 gr, smoła drzewna sosnowa 48 gr, dziegieć czarny 52 gr, pak szewski — 45 gr, pak lakierowany— 45 gr, olej żywiczny — 84 gr, kalafonja czarna 86 gr, oleje drukarskie bezwonne 80 gr.

DLACZEGO WZROSŁO BEZROBOCIE. Ostatniemi czasy bezrobocie wzrastało w szybkiem tempie. W ciągu grudnia ub. r. liczba bezrobotnych w Polsce wzrosła z 200 tys. do 236 tys. Zdaniem sfer rządowych wzrost bezrobocia nie jest wywołany pogorszeniem sytuacji w przemyśle, a osłabieniem tempa robót publicznych, zakończeniem sezonu budowlanego i gwałtownym spadkiem emigracji kontynentalnej przy zdecydowanym ruchu reemigracyjnym.

Z ŚWIATOWYCH RYNKÓW METALOWYCH ORAZ ŻELAZA I STALI. Na targach światowych panuje dla ołowiu i cynku silna tendencja zniżkowa, głównie będąca wynikiem akcji spekulacyjnej.

Na rynku ołowiu znaczne sprzedaże. Na targach żelaza surowego tendencja zwyżkowa. Podwyżka cen żelaza surowego o 2 sh na tonnie i możliwość dalszej zwyżki wskutek podniesienia taryf spowodowały wstrzemięźliwość nabywców. Naogół chętnie zawiera się kontrakty długoterminowe. Sttan zatrudnienia w angielskim przemyśle żelaznym bardzo dobry Ilość pieców zapalonych większa aniżeli przed strajkiem. Większość zakładów ma zamówienia na 6 miesięcy.

UNIERUCHOMIENIE PRZEMYSŁU FRANCUSKIEGO. Z Lülle donoszą, iż zrzeszenie przędzalń bawełnianych okręgów przemysłowych Roubaix i Tourcoing, postanowiło w najbliższych trzech kolejnych środach i czwartkach, zupełnie zatrzymać ruch fabryk. Z początkiem lutego odbędzie się walne zgromadzenie reprezentantów przędzalń, które zadecyduje czy i ole należy stosować politykę unieruchamiania warsztatów z powodu trudności zbytu.

Z ŚWIATOWYCH RYNKÓW BAWEŁNIANYCH. Na angielskim rynku bawełnianym popyt zarówno krajowy jak i zagraniczny wzrósł, zaofiarowanie amerykańskiej bawełny maleje. Łatwo znajdują nabywców pojedynczo napływające oferty sprzedażne. Na rynku bawełny egipskiej ujawniał się się silniejszy popyt na dobrze się kalkulującą w porównaniu z innemi gatunkami górno-egipską bawełną.

POMYŚLNA SYTUACJA FINANSÓW FRANCJI. Stan finansów państwa francuskiego oddawna nie znajdował się już w tak pomyślnym stanie jak w tym roku.

Skarb państwa zadeklarował do dyspozycji Banku Francuskiego 2.8 miljardów frankóów, a ponadto rozporządza on rachunkiem bieżącym w wysokości 1 i pół miljarda franków.

Prócz tego obfity zapas obcych dewiz pozwoli skarbowi państwa pokryć ratę amerykańskiego długu wojennego w wysokości 400 mil. dolarów.

ROZWÓJ OBROTU HANDLOWEGO MIĘDZY PALESTYNĄ A POLSKĄ przedstawiał się, jak następuje: Ogólna wartość przywozu z Polski do Palestyny w I. półroczu 1926 roku wyniosła 26.680 Ł. E., z których 7.300 E. Ł. przypadło na własność osobistą, przez imigrantów przywiezioną; wartość przywozu całorocznego w roku 1925 wyniosła 60.378 Ł. E. Pojedyncze kategorje i pozycje przywozu polskiego do Palestyny przedstawiały się następująco, przyczem wymienione są tylko te, których wartość przewyższa 1.000 Ł. E.: cement — 6:200 Ł. E., mąka — 3.00, wyroby tekstylne wszelkiego rodzaju — 3.000, drzewo i wyroby drzewne — 2.600, wyroby szklane 1.000, wyroby platerowane 600 Ł. E. Przywóz do Polski z Palestyny według oficjalnej statystyki palestyńskiej jest znikomy, wynosząc zaledwie sto kilkadziesiąt funtów.

GIEŁDA KRAKOWSKA

z dnia 28 stycznia 1927 r.

AKCJE:

Polski Bank Przemysłowy	0·15
Ban Hipoteczny	0·65
Ziemski Bank Kredytowy	8·00
Bank Powszechny Kredytowy	24·12
Związek Sp. Zarobkowych Poznań	8·00
Polskie Towarzystwo Handlowe	0·25
Pharma	1·00
Zieleniewski	14·80—15·00
Trzebinia	0·30
Górka	22·00—22·50
Krakus	0·38—0·39
Chodorów	115·00—117·00
Chybie	5·30—5·40
Piasecki	13·60

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28 stycznia 1927 r.

WALUTY:

Dolary	8·93—8·95—8·91
Belgja	124·85—125·16—124·84
Holandja	359·35—360·25—358·45
Londyn	43·58—43·56—43·67—43·45
Nowy Jork	8·97—8·99—8·95
Paryż	35·45—35·54—35·36
Praga	26·63—26·69—26·57
Szwajcarja	173·05—173·48—172·62
Włochy	38·75—38·85—38·65
Wiedeń	126·85—127·16—126·54

AKCJE:

Bank Dyskontowy	12·00—12·50
Bank Handlowy Warszawski	4·25—4·30
Bank Polski	100·00—103·50
Bank Zachodni	1·95—2·00
Zjedn. ziem. pol.	1·50
Związek Sp. Zarobkowych Poznań	8·00—8·25
Sijewski	0·30—0·29
Puls	5·25—5·35
Zgierz	1·85
Polskie Towarzystwo elektryczne	0·15
Siła i światło	43·00—44·00
Czersk	0·40
Częstocice	1·50—1·52—1·52
Gosławice	43·00
Michałów	0·31
Wysoka	4·50—4·70—4·60
Cukier	3·70—4·05—3·60
Firley	34·00—33·00
Łazy	0·19
Węgiel	87·00—84·00—85·00
Nobel	2·60—2·70—2·68
Cegielski	19·00—19·75—19·50
Fitzner i Gamper	2·80—2·90
Lilpop	26·60—21·25—20·85
Modrzejów	6·25—6·50—6·35
Norblin	105·00
Ostrowieckie	14·50
Parowozy	0·67
Pocisk	1·70 1·75
Ron i Zieliński	1·55
Rudzki	1·53—1·45—1·47
Ursus	1·60—1·70
Zieleniewski	14·40
Starachowice	2·58—2·63—2·60
Żyrardów	13·00—13·75—13·50
Zawiercie	17·70
Borkowscy	1·40
Jabłkowscy	0·13
Syndykat rolniczy	2·00
Haberbusch	83·75—84·50
Spirytus	2·15—2·25

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie, ulica Jagiellońska L. 10, pod zarządem Stanisława Ziemiańskiego.